

PSZICHOLÓGIA ÉRETTSÉGI SZÓBELI VIZSGA

„A” tételsor

2019.

1. A PSZICHOLÓGIA NAGY ISKOLÁI

Ismertesse a pszichológia nagy iskoláit (pszichoanalízis, behaviorizmus, humanisztikus, kognitív pszichológia)! Válasszon ki két iskolát, és nevezze meg egy-egy jeles képviselőjét, térjen ki az irányzat által használt legfontosabb fogalmakra és a terápiás alkalmazás lehetőségére!

2. AZ ÉSZLELÉS JELLEMZŐI

Mutassa be az érzékelés folyamatát! Határozza meg az észlelés fogalmát, ismertesse a hozzá kapcsolódó elméleteket! Mutassa be a látáson keresztül, hogyan valósul meg az észlelés két alapvető funkciója, a lokalizáció és a felismerés! Térjen ki a tanulás szerepére az észlelésben, konstanciákra, illúziókra!

3. AZ ASSZOCIATÍV TANULÁS

Határozza meg a klasszikus és az operáns kondicionálás fogalmát, ismertesse a hozzájuk kapcsolódó vizsgálatokat! Mutassa be a büntetés és a jutalmazás szerepét a nevelésben! Fejtse ki, hogyan járul hozzá a kondicionálás elmélete egyes lelki zavarok magyarázatához (fóbia, kényszerbetegség, függőségek, depresszió)!

4. AZ EMLÉKEZET

Jellemezze a rövid távú és a hosszú távú memóriát, explicit és implicit emlékezetet, a kódolás, a tárolás és az előhívás fogalmai mentén! Milyen okai lehetnek a felejtésnek? Melyek az amnézia típusai?

5. MÓDOSULT TUDATÁLLAPOT, ALVÁS, ÁLOM

Mit értünk módosult tudatállapot alatt? Milyen szakaszokra bontjuk az alvást, mi jellemzi ezeket a szakaszokat? Hogyan értelmezik a különböző elméletek az álmot jelenségét? Milyen tudatváltozásokkal jellemezhető a hipnózis állapota? Ismertesse a hipnózis gyakorlati alkalmazásának lehetőségeit!

6. A PSZICHOAKTÍV SZEREK JELLEMZŐI ÉS HATÁSAI

Ismertesse a pszichoaktív szereket és azok rövid és hosszú távú hatásait! Hogyan jellemezhető a függőség, az addikció, a tolerancia és a szerabúzus kialakulásának folyamata?

7. SZEMÉLYISÉG ÉS SZEMÉLYISÉGELEMÉLETEK

Határozza meg a személyiség fogalmát! Mutassa be, hogyan értelmezik a személyiség összetevőit, illetve fejlődését a nagy személyiségeleméletek, hasonlítsa össze a pszichoanalízis és a humanisztikus pszichológia személyiségképét!

8. A MOTIVÁCIÓ

Fejtse ki, hogyan függ össze a motiváció és a viselkedés! Határozza meg az alapvető, és a humánspecifikus motiváció fogalmát! Mutassa be Maslow szükségletpiramisát!

9. ÉRZELMEK

Melyek az alapérzelmek fajtái? Mi az érzelmek funkciója, milyen hatással vannak a viselkedésre? Mutassa be, hogyan értelmezik az érzelmek eredetét a különböző elméletek!

10. STRESSZ, MEGKÜZDÉS

Hogyan értelmezzük a pszichológiai stressz fogalmát, milyen okai lehetnek? Milyen testi és lelki tünetekkel járhat a stressz? Milyen stressz kezelési módokat ismer?

11. AZ ÖRÖKLÉS ÉS A KÖRNYEZET SZEREPE A FEJLŐDÉSBN, KORAI KÖTŐDÉS

Hogyan befolyásolja fejlődésünket az öröklés és a környezet? Mutassa be az anya-gyermek kapcsolat jellemzőit, a temperamentum fogalmát! Mi a kötődés jelentősége, milyen típusai vannak? Ismertesse az „idegen helyzet” teszt vizsgálatát! Milyen zavarai lehetnek a korai szocializációnak?

12. A SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉS ÁLLOMÁSAI

Erikson fejlődés lélektani elmélete alapján ismertesse az életkori periódusokat születéstől a serdülőkorig, emelje ki azokban a legfontosabb pszichológiai sajátosságokat! Milyen változások következnek be az értelmi fejlődésben, illetve a társas kapcsolatokban ezekben az időszakokban? Milyen jelei, illetve tünetei lehetnek a fejlődésben bekövetkezett elakadásnak, krízisnek?

13. A SERDÜLŐKOR

Melyek a legfontosabb testi és pszichológiai sajátosságai a serdülőkornak? Milyen fejlődési feladatokat kell a serdülőnek megoldania? Ismertesse az identitás elérésének szintjeit, esetleges kríziseit!

14. A CSOPORT

Mutassa be a csoportalakulás folyamatát! Milyen előnyei és hátrányai vannak a csoporthoz tartozásnak, mit jelent az együttes élmény fogalma? Mi az a referenciacsoport? Ismertesse Asch konformizmussal és Milgram engedelmességgel kapcsolatos vizsgálatát! Mi jellemzi a csoportnyomás, konformitás, engedelmesség folyamatát? Hogyan befolyásolja a csoport az egyéni vélemények alakulását?

15. A KOMMUNIKÁCIÓ

Jellemezze a verbális és a metakommunikáció fogalmát! Milyen módokon valósulhat meg a non-verbális kommunikáció, mit tudunk kifejezni általa? Ismertesse a tekintet, a mimika, a gesztikuláció, a testbeszéd és a térközszabályozás fontosabb jellemzőit! Mit jelent a raportépítés fogalma?

16. SZEMÉLYKÖZI VONZALOM

Mutassa be, mi befolyásolja, illetve mi növeli a személyközi vonzalmat! Hasonlítsa össze a kapcsolatokat, a szerelem különböző típusait!

17. AZ AGRESSZIÓ

Ismertesse az agresszió elméleteit! Jellemezze az agresszió fontosabb típusait!

18. A TÁRSAS MEGISMERÉS

Magyarázza meg a séma, a sztereotípiát, az előítéletet, a holdudvar-hatást és az önbeteljesítő jóslat fogalmait! Mi jellemzi a személypercepció folyamatának modelljét? Milyen elméletekkel magyarázható az előítéletes gondolkodás? Milyen módszereket ismer, amik elősegítik az előítéletektől mentes viselkedés megvalósulását?

19. A PSZICHÉS BETEGSÉGEK

Hogyan diagnosztizálják a lelki zavarokat, normális-abnormális fogalmát? Jellemezze az egyik kiválasztott csoportot (szorongásos zavarok, hangulati zavarok, skizofrénia, személyiségzavarok)! Milyen tünetei, kiváltó okai és kezelési módjai lehetnek az adott betegségnek?

20. AZ ALKALMAZOTT PSZICHOLÓGIA TERÜLETEI

Határozza meg az alkalmazott pszichológia fogalmát, sorolja fel a területeit! Mutasson be egy választott területet a felhasználási lehetőségeivel, a célok, a feladatok és a használt eszközök mentén!